

Η ΕΚΔΟΣΗ ΜΑΣ

Δισταχτικοί προβήκαμε στην έκδοση του «ΝΕΧΩΡΙΤΗ» πριν τρεις περίπου μήνες.

Κι ήταν επόμενο, γιατί μπροστά μας όρθωνονταν προβλήματα πελώρια.

Πώς θα καλύπτονταν τα έξοδα;

Κι αν βρίσκονταν τα χρήματα, ποιά θα 'ταν η τύχη της 'Εφημερίδας μας;

Μα γρήγορα ο δισταγμός έγινε θάρρος κι ένθουςιασμός.

Μιά ομάδα συγχωριανών μας απ' την 'Αμερική, με την αυθόρμητη κι απλόχερη την προσφορά τους, έδωσαν λύση στο πρώτο, το βασικό το πρόβλημα.

Κάλυψαν όλα τα έξοδα του πρώτου φύλλου του «ΝΕΧΩΡΙΤΗ».

Κι ο «ΝΕΧΩΡΙΤΗΣ» πέταξε σ' όλες της γής τις άκρες, να συντροφέψει κάθε χωριανό μας.

Κι απ' τη στιγμή εκείνη σκόρπισαν κι οι τελευταίες μας άνηouxίες για την τύχη του.

Γιατί, στα γράμματα που φτάνουνε, όλοι μιλάνε μ' ένθουςιασμό και λόγια κολακευτικά για την 'Εφημερίδα μας.

Και φτάνουνε κι οι προσφορές των χωριανών μας για την επανέκδοσή της.

Δέν έχουμε παρά να τους ευχαριστήσουμε για τα καλά τους λόγια και τις γενναίες προσφορές.

Κι όσο για το «ΝΕΧΩΡΙΤΗ»... αυτός πήρε το δρόμο του.

Τίποτε πιά δέν τόν κρατά, γιατί στηρίζεται στη θέληση και την αγάπη μας!

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Λαμπρογιορτές στο Χωριό μας

Υπό του κ. ΝΙΚΟΛΑΟΥ ΜΙΑΖΙΩΝΗ

«Τώρα είναι Πάσχα και Λαμπρή, Χριστός 'Ανέστη τώρα. Έχουν τα ρόδα σύναξη, τ' αηδόνια πανηγύρι γλυκοπατιέται το χωριό, πικροδατιέται η χώρα ο πάσα ξένος δούλεται στον τόπο του να γείρη».

(Γ. 'Αθήνα)

Οί παραπάνω στίχοι του συμπολίτη ποιητή Γ. 'Αθήνα μιλάνε πολύ ευγλωττα για τη Λαμπρή των χωριών μας.

Τα Λαμπρόημερα όπως όλοι οι Ναυπάκτιοι έτσι και οι Νεχωρίτες νοιώθουν πιο έντονα τη νοσταλγία του χωριού τους.

Δέν υπάρχει απόδημος Νεχωρίτης που να μη σλογιέται την Πασχάλια του χωριού του. Δέξα τω Θεώ αλειτούργητο τη μέρα του Πάσχα δέν έμεινε ποτέ το χωριό μας.

Με τη νοσταλγία αυτή κάθε χρόνο αρκετοί απόδημοι Νεχωρίτες του εσωτερικού και του εξωτερικού, παρ' τις γνωστές συγκοινωνιακές ταλαιπωρίες, κατορθώνουν να φθάνουν την Μ. Πέμπτη ή την Μ. Παρασκευή για να περάσουν τις γιορτές κοντά στους επιζώντες γονείς ή συγγενείς τους, μέσα σε μιὰ φύση που μόλις άνοιξιάζει.

Με ιδιαίτερη συγκίνηση και άδολη χαρά τους καλωσορίζουν οι δικοί τους με τη φράση «είστε ούλοι καλά» και όλοι οι συγχωριανοί, που

δλέπουν έτσι ν' άδγατίζει το χωριό με κόσμο, νοιώθουν κάτι το ξεχωριστό.

'Αφού την Κυριακή των Βαΐων οι χωριανοί πήραν τα θαγιοφύλλα για το στιφάδο και τις φακές, όλα τα δράδια παρακολουθούν με θαυμάσια συγκίνηση τις άγρυπνίες της Μ. 'Εβδομάδας.

Την Μ. Πέμπτη δάφουν τα κόκκινα αυγά, την Μ. Παρασκευή, κατά το έθιμο, ούτε πιστό στο στόμα, ούτε λάδι στο φαί, ούτε κολτσίνα στα μαγαζιά.

Το πρωί της Μ. Παρασκευής οι καμπάνες χτυπούν πένθιμα για το φρικτό δράμα του θανάτου του Έδωσε Ζωή σ' ολόκληρη την ανθρωπότητα, και τα παιδιά του σχολείου με κίνιστρα στα χέρια σκορπίζονται στα γιούρτια, στα δχτια, στα λιβάδια, στα μπαΐρια, στις πλαγιές και μαζεύουν άγριολούουδα, ρύκια, ανθισμένες άχλαδιές, κουτσουπιές με τα μώδ άνηθ και δά-
● Συνέχεια στη 2α σελίδα.

ΤΙ ΚΑΝΕΙ Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ;

Και τί κάνει ο Σύλλογος;

Είναι ή εύκολη κριτική των μελών κάθε Συλλόγου, που δέν άπαιθύνεται φυσικά στον άπρόσωπο Σύλλογο, γιατί τότε θα έπαιρναν κι αυτούς τα σκάγια της κριτικής τους σά μέλη του, αλλά στη Διοίκηση του Συλλόγου.

Άραγε για το δικό μας Σύλλογο λέγεται κάτι τέτοιο;

Γιατί να μή λέγεται;

Γιατί έμεις ν' άποτελούμε την έ-ξείρεση;

Κι αυτό λέγεται και αντίρρησης για τη δράση του Διοικ. Συμβουλίου, του κάθε Διοικ. Συμβουλίου, διατυπώνονται και παραλείπεις διαπιστώνονται.

Και είναι επόμενο, γιατί διαφορετικές γνώμες υπάρχουν και σφάλματα γίνονται και πράγματα, που έπρεπε να γίνουν, ίσως παραλείπονται.

Κι αυτό γιατί το Διοικ. Συμβούλιο άποτελείται από ανθρώπους. Και οι άνθρωποι σφάλουν.

Πέρα όμως απ' αυτό, το Διοικ. Συμβούλιο το άπαρτίζουν άνθρωποι με επαγγελματικές άσχολίες, με οικογενειακές φροντίδες, με κοινωνικές υποχρεώσεις.

Είναι λοιπόν φυσικό να μή διαθέτουν πάντα τον άπαιτούμενο χρόνο, για ν' άναπτύξουν τη δραστηριότητα, που και οι ίδιοι επιθυμούν και τα μέλη περιμένουν.

'Αλλά κι αν δεχτούμε, ότι ο χρόνος δέν άποτελεί σοβαρό έμπόδιο, και πάλι ή δραστηριότητά τους είναι περιορισμένη, γιατί δέν έχουν τη δύναμη, που είναι άπαραίτητη καμιά φορά.

Κι ή δύναμη του κάθε Διοικ. Συμβουλίου είναι ή ολόθερμη κι ολόψυχη συμπάρασταση των μελών του Συλλόγου.

Είστε σείς, αγαπητοί μας Χωριανοί.

Το κάθε Διοικ. Συμβούλιο, που κυριολεκτικά έπιστρατεύεται σε κάθε Γεν. Συνέλευση, για να μή διαλυθεί ο Σύλλογος, χρειάζεται τη δική σας ήθικη και ύλική συμπάρασταση και βοήθεια.

Κι αν έτσι έχουν τα πράγματα, (πώς ή δύναμη δηλαδή για κάθε

Σύλλογο είναι τα μέλη του), γεννιούνται τα παρακάτω ερωτήματα: Τί κάνει καθένας από μäs, ο κάθε Νεχωρίτης, για το Σύλλογο; Και ειδικότερα:

Είναι όλοι οι Νεχωρίτες—αυτοί έστω που μένουν στην 'Αθήνα—ένεργα μέλη του Συλλόγου;

Όχι!, άπαντούμε με λύπη μας.

'Αλλ' αν δέ γίνουν όλοι οι Νεχωρίτες, όπου κι αν βρίσκονται, μέλη του Συλλόγου, τότε πώς θα ένισχυθεί ήθικα και ύλικά, για να έκπληρώσει τους σκοπούς του;

Κι ακόμα:

Πάσαμε να πιστεύουμε στους σκοπούς του Συλλόγου;

'Απαντούμε για λογαριασμό όλων:

Όχι! Ούτε ένας Νεχωρίτης.

Τότε γιατί τόση άδιαφορία για το Σύλλογο;

Στο έρώτημα αυτό έμεις δέ βρίσκουμε άπάντηση.

Καθένας μας άς δώσει την άπάντησή.

Μά υπάρχει άδιαφορία;

Κι ή άποχή των συγχωριανών από τη Γενική Συνέλευση τί άλλο φανερώνει;

Στις Γεν. Συνελεύσεις, που γίνονται μιὰ φορά το χρόνο, από τους υπερεκατό Νεχωρίτες, που ζούμε στην 'Αθήνα, παραδρίσκονται 20—30 άνθρωποι κάθε φορά.

Κι όμως εκεί συζητούνται όλα τα προβλήματα, που άφορούν το Χωριό και τους συγχωριανούς μας κι εκεί παίρνονται αποφάσεις για χίλια δυο ζητήματα. Εκεί δίνονται οι κατευθυντήριες γραμμές για τη δράση του Διοικ. Συμβουλίου κι εκεί άσκέιται ή κριτική για σφάλματα και παραλείψεις.

Κι όμως... άπουσιάζομε!

Και κάτι άλλο ακόμα:

Δέν υπάρχει ένδιαφέρον για συμμετοχή στο Διοικ. Συμβούλιο.

Κι άρχίζει ή «έπιστράτευση», για να μπορέσει να έπιζησει ο Σύλλογος. Γιατί όλοι μας δλέπομε την άνάγκη της υπάρξεώς του, μα καθένας δέν άναλαμβάνει την εύθύνη της διοικήσεώς του.

Και μ' όλα αυτά, τα μέχρι σήμερα Διοικ. Συμβούλια, όλα άνεξάρτητα, είναι άξια έπαίνου, όχι μόνο γιατί διατήρησαν το Σύλλογο τόσα χρόνια τώρα, αλλά και για την άξιόλογη δράση, που άνάπτυσαν.

Τώρα είναι καιρός να αναλάβουν τη Διοίκηση του Συλλόγου νέοι άνθρωποι.

Και λέγοντας «νέοι άνθρωποι» δέν έννοούμε μόνο νέους στην ήλικία, αλλά καινούργια πρόσωπα.

Καινούργια πρόσωπα νέα και παλιά σε ήλικία.

Οι νέοι να δώσουν το πάθος και την όρμη της ήλικίας τους, κι οι κάποιες ήλικίας συγχωριανοί μας, να διαφέρουν για την επίλυση των προβλημάτων αυτών.

σοφία τους, πράγματα άπαραίτητα για τη Διοίκηση ενός Συλλόγου.

'Αγαπητοί Συγχωριανοί,

Κάνουμε έκκληση θερμή σε όλους. Πλαισιώστε το Σύλλογό μας και δώστε του καινούργια ώθηση, για το καλό του τόπου που μäs γέννησε.

Ο κόπος είναι έλάχιστος. ή δαπάνη άσήμαντη, το όφελος μεγάλο. Κι άς άντηχούν στ' αυτιά μας τα λόγια του μεγάλου Σικελιανού:

Τί πιά δέν είμαστε στο «Εγώ», μα σήμερα είμαστε στο «έμείς».

Κι άς μαζωχτούμε σ' ένα σκοπό, αν (θέλουμε

να φτιάσουμε Χωριό και Κόσμο.

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

ΝΕΑ ΠΟΥ

ΜΑΣ ΑΦΟΡΟΥΝ

Πληροφορούμαστε ότι:

1. Οι έργασίες για τη βελτίωση του δρόμου Νεχωρίου-Ψηλού Σταυρού, που άρχισαν με κρατική πίστωση 500.000 δρχ πρό διεντίας και σταμάτησαν, θα συνεχιστούν.

Ο έργολάβος πήρε έντολή απ' τη Νομαρχία Αιτωλίας να έκτελέσει τις υπόλοιπες έργασίες, δηλ. δυο τεχνικά έργα και την χαλικοστρωση όρισμένων τμημάτων του δρόμου.

2. Έγκρίθηκε απ' το Νομαρχιακό Ταμείο πίστωση για τη βελτίωση του άμαξιτού δρόμου 'Αγίου Δημητρίου-Νεχωρίου στη θέση Καλαθέικα.

3. Έγκρίθηκαν απ' τον Ο.Τ.Ε. έν νέα (9) αίτήσεις συγχωριανών μας για αντίστοιχες τηλεφωνικές συνδέσεις στο νέο αυτόματο Τηλεφωνικό Κέντρο της 'Αράχωδας.

4. Ύστερα από ένέργειες του 'Ιατρού Παύλου Βλάχου ή Δ/ση Κρατικών Λαχείων χορήγησε τις παρακάτω οικονομικές ένισχύσεις:

α') Στην 'Εκκλησία δρχ. 10.000

β') Στο Δημοτικό Σχολείο δρχ. 10.000 και

γ') Στην Κοινοτική Βιβλιοθήκη δρχ. 10.000.

5. Με έγγραφό του στο Νομάρχη Αιτωλίας ο Σύλλογός μας τονίζει:

α') Την άνάγκη της μεταφοράς του νερού της πηγής 'Αρκαυδόρεμα στο ύδραγωγείο του Χωριού μας και

β') Την άνάγκη της διανοίξεως άμαξιτού δρόμου Νεχωρίου- 'Αράχωδας,

Και παρακαλούμε το Νομάρχη, να έκδηλώσει το προσωπικό του ένδιαφέρον για την επίλυση των προβλημάτων αυτών.

Το Διοικητικό Συμβούλιο του Συλλόγου μας
εύχεται σ' όλους τους Χωριανούς μας

ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ

ΣΥΝΕΣΤΙΑΣΗ ΝΕΧΩΡΙΤΩΝ

Για το Σάββατο 26 Μαρτίου 1977 ώρα 9 μ.μ. προγραμματίσαμε συνεστίαση στο Κέντρο «ΜΙΝΟΡΕ 1975», Καρέα.

Προσκλησεις έχουν σταλεί.

Παρακαλούμε για τη συμμετοχή όλων των Χωριανών μας.

Το Διοικ. Συμβούλιο

ΤΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Κοινωνική Ζωή

ΑΡΡΕΒΩΝΕΣ

Άρρεβωνιάστηκε στην Αθήνα η διδα Όλγα Καραγιάννη με τον κ. Μυζήτρα.

Στον Άγιο Κωνσταντίνο Λοκρίδας αρρεβωνιάστηκε η διδα Φρόσω Χαρματζή με τον κ. Τσαρούχη. Τους ευχόμαστε καλά στέφανα.

ΓΑΜΟΙ

Στις 19-2-77 έγινε στην Αθήνα ο γάμος του κ. Δημητρίου Καρανδρίκα μέλους του Διοικ. Συμβουλίου και της διδας Γεωργίας Διαμαντάκου.

Κουμπάρα ήταν η Ξένη Κουδελά. Ο Σύλλογος ευχεται στους νεογμούς να ζήσουν ευτυχισμένοι.

ΓΕΝΝΗΣΕΙΣ

Η κ. Αντιγόνη Σίμου το γένος Άντων. Παπαλέξη απέκτησε αγοράκι.

Στους ευτυχισμένους γονείς ευχόμαστε να τους ζήσει.

ΘΑΝΑΤΟΙ

Πέθαναν στο Νεχώρι:

Ο Ιωάννης Σ. Χολέβας, η Μαρία Γ. Χολέβα, και η Βασιλική Εύθ. Πανάγου.

Πέθανε στην Αθήνα η Άννασασία Μπουραζέρη.

Ο Σύλλογος εκφράζει τα θερμά συλλυπητήρια στους δικούς τους.

ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Όλους όσους μας συμπαράσταναν στο πένθος μας για το θάνατο της λατρευτής μας μητέρας, τους ευχαριστούμε θερμά. ΓΕΩΡΓΙΟΣ & ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΓΙΑΝΝΑΡΗΣ.

ΑΦΙΣΕΙΣ

Ήρθαν απ' την Αμερική:

Ο κ. Ιωάννης Καλαθός, η διδα Ζωή Χολέβα και η κ. Αικατερίνη Λούπα.

Παραλείψαμε στο προηγούμενο φύλλο μας να σημειώσουμε τις αφίξεις των εκλεκτών συγχωριανών μας κ.κ. Νικολάου Μαρούδα και Κωνστ. Γ. Ζηνέλη (από την Αμερική). Ζητούμε να μας συγχωρήσουν.

ΑΝΑΧΩΡΗΣΕΙΣ

Αναχώρησε για την Αμερική ο κ. Γεώργιος Ν. Καλαθός, για να επισκεφτεί τους συγγενείς του.

ΠΡΟΛΟΓΩΓΕΣ

Ο συγχωριανός μας κ. Φώτης Μέμμος που υπηρετεί στο Ταμείο Εμπορών (Ν.Π.Δ.Δ.) προήχθηκε στο βαθμό του Τμηματάρχου. Του ευχόμαστε και σ' ανώτερα.

Ποιήματα

ΠΑΣΧΑΛΙΑΤΙΚΟ

Ήρρε παπά, τί διάζεις και στο χορό δεν μπαίνεις, να κάμεις την καλή αρχή; Κι απε κοντά πηγαίνεις, να διαβαστείς στην Εκκλησιά. Ήρρε παπά, για τήρα οι νοί το πώς λαγκεύουνε για να το φέρουν γύρα!

Να μπουν οι τσουπες στο χορό προσμένουνε οι φίλοι, για να διαλέξουνε σε ποιά θα ρίξουν το μαντήλι. Σά γλήγορα τ' αστόχηρες, παππούλη, πώς μιά μέρα σά σήμερα, έκοίκεψες και σ' την προσδυτέρα!

ΛΑΜΠΡΟΓΙΟΡΤΕΣ ΣΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ

• Συνέχεια από την 1η σελίδα

για και τα φέρνουν στην Εκκλησία για το στόλισμα του Έπιτάφιου.

Επίσης γυναίκες και μεγαλύτερα κορίτσια φέρνουν λουλούδια της εποχής από τα περιβόδια των σπιτιών τους και τις γλάστρες.

Πιστεύεται ότι όποιος στεφανώνει τον Έσταυρωμένο ή φέρνει λουλούδια στον Έπιτάφιο ή βοηθάει στο στόλισμά του, είναι καλό για την υγεία του.

Το μεσημέρι με την επίδελψη του εφημέριου γίνεται το στόλισμα του Έπιτάφιου (κουβούκλιο) με μπουκέτα λογής-λογής αγριολούλουδων που γεννοδόλησε ή γής, με ανθισμένα ρύκια, με ποικιλία ήμερων λουλουδιών, με κρίνα και δάγια, ενώ οι στολιστές και οι παρευρισκόμενοι τραγουδούν το θλιβερό τραγούδι «Σήμερα μαύρος ούρανός, σήμερα μαύρη μέρα...».

Το έθιμο, τους στολιστές του Έπιταφίου, τους θέλει αγόρια.

Ακολουθεί η αποκαθλίωση του Έσταυρωμένου και στο κουβούκλιο στρώνεται ο χρυσούφαντος έπιτάφιος από πολύτιμους λίθους και έλεφαντοστόν (Ρωσικής προελεύσεως), Ιερό κειμήλιο της Εκκλησίας μας. Τα παιδιά (κουτσούβελα) ένα ένα περνούν κάτω από τον Έπιτάφιο, καθώς και αρκετοί μεγαλύτεροι.

Το δρόμο γίνεται η ακολουθία του Έπιταφίου. Ολόγυρα αυτού παρέες - παρέες τα δασκαλούδια, τα κορίτσια φιλενάδες - φιλενάδες και άλλα μεγαλύτερα παιδιά βαστώντας από μια Ιερή Σύνοψη ψέλνουν με την σειρά τους γλυκά - γλυκά τα θαυμάσια εγκώμια του Έπιταφίου, άχωρα τα κορίτσια από τα αγόρια. «Η ζωή εν τάφω κατετέθης Χριστέ και άγγέλων στρατιαί εξεπλήττοντο...».

Μετά απ' αυτά αρχίζει η περιφορά του Έπιταφίου γύρω από την Εκκλησία, από τους κεντρικούς δρόμους του χωριού και απαραίτητα από την πλατεία του χωριού «για ν' άγιασει το χωριό και να φυγατίσουν τα κακά πνεύματα και τα στοιχεία», όπως λένε. Όσοι χωριανοί λόγω άσθενείας ή τα χούφταλα που δεν μπορούν νάρθουν στην περιφορά κρατούν αναμμένα κεριά ή λαμπάδες στα παράθυρα και στα μπαλκόνια των σπιτιών...

Το Μ. Σάββατο όλοι σχεδόν οι συντοπίτες, αφού αρκετές μέρες δεν άρτύθηκαν, μεταλαβαίνουν οικογενειακά με εύλαβεια τα άχραντα μυστήρια και μετά άσχολούνται με τη γενική προετοιμασία του Πάσχα. Άνεβάτισμα κουλούρας με κόκκινο αυγό στη μέση, σφάξιμο κασικιών και άρνιων, μάζεμα χορταρικών για τη μαγειρίτσα, σάρωμα της αύλης, άσβέστωμα σκάλας κ.λ.π.

Στις 3 ή ώρα μετά τα μεσάνυχτα σημαίνουν οι παμπάλαιες (1834) καμπάνες της Εκκλησίας για την Άνάσταση και τρέχουν όλοι με τις φαμελιές τους να προτίσουν. Έδώ πρέπει να σημειωθεί ότι από τα παλιά χρόνια η Άνάσταση στο Νεχώρι γίνεται στις 3 τη νύχτα και όχι στις 12, όπως είναι καθιερωμένο σε όλα τα μέρη της Ελλάδας, και τούτο φαίνεται για να διευκολύνονται οι ξομάχοι των συνοικισμών «Καλαθείκα» και «Παλιονέχωρο».

Στην καθαρή, όλοφωτη (έχει πλέον ήλεκτρισμό) και λαμπριάτικη Εκκλησία (Κοίμησις Θεοτόκου—χρονολογείται πρό του 1829), σμίγουν όλοι οι χωριανοί κρατώντας τις λαμπάδες στα χέρια τους. Συνηθίζεται να κρατάνε λαμπάδες και των ξενιτεμένων, που βρίσκονται

στην Αμερική, Αυστραλία κλπ. και δεν μπόρεσαν να έλθουν.

Σίντας φθάνει η ώρα θαγίνει ο Παπάς στην ώραία Πύλη ανάμεσα στα δυο μανάλια, ψέλνει το «Δεύτε λάβετε φώς και έκ του άνεσπέρου φωτός...».

Κοντοζυγώνουν και άνάβουν λαμπάδες πρώτα ο δάσκαλος, ο Πρόεδρος, οι γεροντότεροι, οι ψάλτες και μετά όλο το χωριό κι έτσι όλοι μαζί θαγίνουν στο προαύλιο της Εκκλησίας, περισκεπάζοντας το φώς της λαμπάδας με το άλλο χέρι για να μη σβήνει, όπου άκούγεται το έλπιδοφόρο προς την ανθρωπότητα μήνυμα «Χριστός Άνέστη...» μέσα σε μιά μουσκομυρισμένη άνοιξιάντικη άτμόσφαιρα, σε μιά Ιερή σιγή, την όποια ταραζουν τα θαρελάδα, τα τρίγωνα και οι συνηθισμένες κροτίδες.

Στα πολύ παλιά χρόνια έρχιχναν με τους γκράδες και τις κουμπούρες.

Μετά άκούγεται ο Κανόνας σε ήχο α' «Άναστάσεως ήμέρα, λαμπρυνθώμεν λαοί, Πάσχα Κυρίου, Πάσχα...».

Μόλις αρχίζει να γλυκοφέγγει σχολάει η Εκκλησία και γυρίζουν όλοι στα σπítια για την πατροπαράδοτη καλομαγειρεμένη μαγειρίτσα.

Ο ήλιος συνήθως χαμογελάει άνημερα του Πάσχα και η ήμέρα είναι σ' αλήθεια λαμπριάτικη.

Στο χωριό μας, δεν ξέρω γιατί, το άρνι στη σούβλα, ο λεγόμενος Ρουμελιώτικος Όβελίας, δεν έχει έπικρατήσει, αλλά ως έπί το πολύ ψήνονται (κασικία) «βετούλια» από τον τσάρκο, νοστιμότατα, στη γάστρα ή στο χωριάτικο φούρνο σε ταψί με κληματόδεργες.

Το λαμπριάτικο γιομάτισμα είναι πλουσιοπάροχο και στα πιο φτωχά σπítια. Έκτός από το λιανισμένο κασίκι, τρώγονται σαλάτες στη γαβάθα, χλωρά τυριά άνάλατα, κόκκινα αυγά, κρασί γνήσιο κλπ. Κατά τη διάρκεια του τραπέζιου ψέλνουν πρώτα το «Χριστός Άνέστη...» και ακολουθούν Δημοτικά τραγούδια της τάβλας και του

χορού. Τί άγαλλίαση είναι αύτή!

Στις 3 το άπόγευμα του Πάσχα γιορτάζεται η Άγάπη στο προαύλιο της Εκκλησίας.

Η Άγάπη θεωρείται μεγαλύτερη γιορτή και όλοι οι χωριανοί συνάριζονται και φοράνε τις πιο έπίσημες ντυμασιές. Στα παλιότερα χρόνια όλα τα μικρά παιδιά πρωτοφορούσαν την μέρα αύτή κατακόκκινα τσαρούχια (πόχες), άσπρα ύποκάμισα και σκούφιες άτλαζένιες.

Στο τέλος της Άγάπης οι άνδρες κάθονται γύρω στον περίβολο της Εκκλησίας με τη σειρά κατά ηλικία και περνούν οι γυναίκες με τα παιδιά και τους χαιρετάνε με την άράδα έναν έναν με πολλές άγνές ευχές.

Κακοκαρδισμένοι, όχτροι και φίλοι δίνουν συμπάθειο μεταξύ των, ξεχνούν τα χολιάσματα, τα ινάτια, η άγάπη νικά και η καλωσύνη θριαμβεύει.

Μετά τη γιορτή της Άγάπης, η όποια άποτελεί πηγή χαράς στο χωριό, καλοστεκούμενοι γέροντες «σκουφάκιδες» και μή, σέρνουν πρώτου το χορό, τον όποιο πλαισιώνουν και νεώτεροι.

Ο χορός γίνεται χωρίς μουσικά όργανα, με το στόμα ή με το κασσετόφωνο του Καφενείου της πλατείας, όπου μαζώνονται όλοι οι χωριανοί.

Η άγραφή παράδοση του χωριού μας λέει ότι τη μέρα του Πάσχα και την δεύτερη μέρα στο χοροστάσι «καίγεται το πελοκούδι από χορό και γλέντια».

Η διαβρωτική όμως έέργεια του χρόνου μετέβαλε και έδώ τα άλλοτινά έθιμα.

Τα παραπάνω θα μάς ξαναζωντανέψουν άναμνήσεις, θα μάς δημιουργήσουν συγκινήσεις και θά νυμίσομε ότι κάναμε Πάσχα νοερά στο Νεχώρι μας, στο όποιο η ψυχή μας έμεινε άμανάτι (δεμένη), γιατί όπου κι αν είμαστε ξένοι θά μείνουμε, όπως λέει και ο ποιητής «πάσα ξένος δούλεται στον τόπο του να γείρη» και τόπος μας είναι το Νεχώρι. Δεν πιστεύω να διαφω- νει κανείς μας σ' αύτό!

Το Νεχώρι της ιστορίας και του μύθου

Υπό του κ. ΔΗΜ. ΦΟΥΡΛΑ

ΜΕΡΟΣ Β'.

• Συνέχεια από το προηγούμενο

Το Παλιονέχωρο (άγνωστο, αν όμως άρχικώς Νεχώρι και μετά την έγκατάλειψή του. μετέπεσε σε Παλιονέχωρο - Παλιό Νεχώρι ή πήρε τ' όνομά του κατά πρωθύστερο σχήμα: Νεχώρι —το Νέο χωριό, συνεπώς, Παλιονέχωρο— το παλιό χωριό), πρέπει να είναι νεώτερος οικισμός, οικισμός της τουρκοκρατίας.

Δεν είναι σίγουρο αν υπήρξε χρονική συνέχεια έποικισμού, αν, έπομένως, ο άρχικός πυρήνας οικογενειών κατοίκησε διαδοχικά στα Έλληνικά, Παλιχώρια, Παλιονέχωρο. Είναι πάντως άξιόπρόσεχτο πώς και στους τρεις οικισμούς διασώζεται το τοπωνύμιο «Άγία Παρασκευή», έχομε δηλαδή κοινό πολιούχο Άγιο.

3. Το Νεχώρι προήλθε από το Παλιονέχωρο. Η παράδοση άναφέρει:

Πρώτα το χωριό μας ήταν στο Παλιονέχωρο. Κάποτε διάβηκε τουρκικό άσκέρι και ξεώνησε στο χωριό. Ο καπετάνιος πήγε κατάλυμα —που άλλου; στο Παπά το σπίτι. Κι εκεί, λέει, που σκυμμένη ζύμωσε η παπαδιά, της ρίχτηκε ο παλιότουρ. Καιρό δέ χάνει η

παπαδιά, του κόδει μίνια με το πλαστήρι στο κεφάλι και τον άφηκε στον τόπο. Μαθαίνουν οι χωριανοί το και το γίνηκε άπόψε: η παπαδιά σκότωσε τον καπετάνιο. Σκωθίτε, λένε, να φύγουμε προτού ξημερώσει και πάρουν χαμπέρι οι τούρκοι. Πήρε ό,τι μπόρεσε ο πασα- ένας κι έφυγαν. Πήγαν στα Παλιχώρια και με τον καιρό κατέδραξαν έδώ.

Για το φόνο του τούρκου έφυγαν, λοιπόν, και όχι γι' άλλο λόγο. Μετοικήσεις ή έρημώσεις οικισμών έξαιτίας του φόνου κάποιου τούρκου ή άρβανίτη ή χαρατοή ή τουρκο- λάτρη ρωμιού, δεν ήτανε σπάνιες επί τουρκοκρατίας.

Η μετοίκηση από το Παλιονέχωρο στη θέση που τώρα είναι το Νεχώρι πρέπει να γινε στα Όρλωφικά (1770). Τότε τα Κράβαρα (όπως κι άλλα μέρη) με την ύποκλιση του Μόσκοβου (της Ρουσίας) έπαναστάτησαν υπό τον Κώστα Σιουσμάνη (σκοτώθηκε στη Ζελίστα). Αποτέλεσμα: πολλά Κράβαρα χωρία να πάθουν από τις καταδρομές των άρβανιτάδων. Άλλα σο- βαρά γεγονότα, πριν ή μετά τα Όρλωφικά, ως το Μεγάλο Σηκωμό (1821) δεν έχομε πού να δικαι- ο-

• Συνέχεια στην 4η σελίδα

ΤΟ ΤΑΜΑ

Από μικρό παιδί ξενιτεύθηκε, όχι για να κάνει τη ζωή του, αλλά γιατί οι άλλοι τον πήραν στην ξενιτιά. Δεν ήταν τυχοδιωκτική ή πρόθεση κι' αυτόν που ξενιτεύονταν. Ήταν κάτι ανάμεσα σε ένα εσωτερικό σπρώξιμο να ξεφύγουν απ' τον κλοιό της ανέχειας και της φτώχειας και από μια αόριστη προσμονή για καλύτερη τύχη. Έτσι λοιπόν ο Νίκος δρέθηκε μετανάστης σε μακρινή χώρα στην τρυφερή του ηλικία, που αντί να μαθαίνει κανόνες γραμματικής μάθαινε τους κανόνες ενός παιχνιδιού, που ήταν η σκληρή πραγματικότητα μιας ζωής ανελέητης.

Συχνά τις νύχτες, τότε μόνο εύρισκε το δικαίωμα να σκέφτεται και να φαντάζεται, δρισκόταν νοερά στο χωριό του και κει μπροστά του ξετυλιγόταν η ζωή του στο χωριό, τα τρυφερά του δνείρα, όλο το μακρινό χωριό του, το σπιτάκι του με το μικρό παραθύρι, που έβλεπε στο δουνό, τον Άσπρια.

Καθώς τα χρόνια περνούσαν οι αναπολήσεις του αυτές άραιωναν. Ωριμος πια άντρας και καλοθαλμένος σπάνια γυρίζει ο νους του στα παιδικά του χρόνια, κι' αυτό ήταν τύχει να του θυμίσει κανένας «πατριώτης». Ένα δράδυ ξαφνικά κι' αναπάντεχα ήρθε ο νους του στο χωριό και στην Έκκλησία και τότε ένοιωσε να τον βασανίζει κάτι για κάτι στιγμή μόνο. Θυμήθηκε με λίγο κόπο τι ήταν η στενοχωρία. Ήταν το ανεκπλήρωτο τάμα του. Τώρα θυμάται πολύ καλά. Το τάμα του δεν το είχε ξεπληρώσει. Το έκανε τότε, που ήταν άρρωστη η μάνα του. Θυμάται τώρα πολύ καλά εκείνη την εποχή. Όλοι στο σπίτι ήταν ανήσυχτοι. Όλοι προσπαθούσαν κάτι να προσφέρουν για την άρρωστη. Μικρός τότε ο ίδιος τι μπορούσε να κάνει πέρα απ' την άσπρη του και την αόριστη ανησυχία του για τη μάνα του, που γι' αυτόν ήταν και πατέρας μαζί; Ήξερε πως για να κάνει μια ευχή, μια προσευχή και να ζητήσει κάτι και να εκπληρωθεί έπρεπε να τάξει κάτι συγχρόνως. Πολλές φορές άκουσε στο χωριό του να τάζουν στην Παναγιά, όπως λαμπάδα στο μπόι ή κάποιο άσμηκτο ή ακόμα και ένα ζωντανό. Αυτός όμως τί να τάξει; Τον κουμπάρά του; Όχι δά, στην εποχή του τέτοια πράγματα! Έπρεπε όμως κάτι να κάνει. Να προσευχηθεί; Αλλά έτσι χωρίς τάμα; Νόμιζε πως δεν θα έφθανε ή προσευχή του ψηλά στον ούρανό. Και τότε πήρε τη μεγάλη απόφαση και έταξε.

Έν Λαρίση τη 11η Μαρτίου 1977
Πρός το Διοικητικόν Συμβούλιον
του έν 'Αθηναις Συλλόγου Νεοχωριτών—Ναυπακτίας.

Είς 'Αθήνας

Αγαπητοί μου συγχωριανοί,

Σας συγχαίρω δια την επανέκδοσιν της εφημερίδος του Συλλόγου μας υπό τον τίτλον «Ο Νεχωρίτης» με την άρτίαν εμφάνισίν της και εύχομαι να πραγματοποιηθή ή φιλοδοξία σας δια να καταστήσετε την εφημερίδα αυτήν αχώριστον σύτροφον όλων των Νεχωριτών. Τούτο

Ναι, μισή όκλα λάδι για το καντήλι της Παναγίας. Και μαζί με το τάμα ζήτησε απ' την Παναγιά να γιάνει ή Μάνα του. Έκανε το καθήκον του, αυτό που έπρεπε. Παρά τη βαριά υποχρέωση που πήρε—ή μισή όκλα λάδι ήταν μια μικρή περιουσία τότε—ένοιωσε ανακούφιση και ύπευθυνότητα μετά το τάμα. Η Μάνα έγινε καλά κι' αυτός ευχαρίστησε την Παναγιά ζητώντας πίστωση χρόνου για το τάμα.

Δύσκολο το ξεπλήρωμα. Πέρασε ο καιρός, ύστερα ακόμη περισσότερος και κατόπιν πολλά χρόνια. Αυτά θυμάται ο Νίκος άπλως. Και ξαφνικά τον έπιασε πανικός. Ήταν άσυνεπής, δεν κράτησε το λόγο του και μάλιστα μπροστά στην Παναγιά. Από την άλλη μεριά ή σκέψη, ότι είχε δώσει πολλές φορές ένίσχυση για την Έκκλησία σε έράνους, δεν τον ήσύχαζε. Ναι, αλλά το τάμα του το μικρό μένει ανεκπλήρωτο.

Μέσα σ' αυτές τις σκέψεις του κείνο το δράδυ πήρε την απόφασή του. Να γυρίσει στο χωριό να ξεπληρώσει το τάμα του. Προσπάθησε να μάθει από τον εαυτό του, έαν ήταν μόνο για το τάμα, που ήθελε να γυρίσει. Κι' άλλες φορές το είχε σκεφθεί και παρὰ λίγο να το αποφάσιζε, όμως δεν το αποφάσισε. Πάντα σκεφτόταν, γιατί να γυρίσει; Ποιόν να βρεί; Δεν ήταν κανένας απ' τους δικούς του πια. Ήταν το χωριό του, αλλά έπιφανειακά δεν εύρισκε να τον ενώνει τίποτα μ' αυτό. Όμως τουτο το δράδυ ανέκαλυψε στο βάθος του λογισμού του, πως το τάμα του ήταν όλες μαζί οι επιθυμίες του να γυρίσει στο χωριό. Αυτό τον ένωσε με όλα. Όλοι του οι δεσμοί είχαν μαζευτεί στο τάμα του. Αυτό αντιπροσώπευσε όλα, συγγενείς, δικούς του, σπίντι, παλιές θύμησης.

● Συνέχεια στην 4η σελίδα

ΕΠΙΣΤΟΛΕΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ ΜΑΣ

από όλους μας εξαρτάται και πιστεύω, ότι ούδεις θα άρνηθ ή την συμπαράστασιν του εις την ευγενή αυτήν προσπάθειάν σας.

Η απόφασίς σας δια την επανέκδοσιν της ανωτέρω εφημερίδος είναι άξιόπαινος, διότι ή έν λόγω εφημερίδα τα νέα των συγχωριανών μας και θα προβάλλη τα ζητήματα του χωριού μας, θα συντελέση κατά πολύ, με τα έμπνευσμένα δημοσεύματά της, εις το να διατηρηται πάντοτε άδοδεστη ή φλόγα της αγάπης μας προς το χωριό μας, το Νεχώρι, και να μεταδίδεται αυτή εις τας νέας γενεάς.

Όπου και άν εύρίσκειται ο καταγόμενος έκ Νεχωρίου—Ναυπακτίας, είτε εις την Ελλάδα, είτε εις τας Ήνωμέναις Πολιτείας της Αμερικής, είτε εις άλλα κράτη, ούδέποτε έπαυσε ν' αγαπά το χωριό του και να ένδιαφέρεται δι' αυτό. Υπάρχουν και άποδείξεις περι τούτου, όπως είναι τα όσα έπραξε και πράττει δια το χωριό μας επί μίαν έξηκονταετίαν περίπου ο Σύλλογος τών έν Ήνωμέναις Πολιτείαις της Αμερικής Νεχωριτών.

Ο ανωτέρω Σύλλογος ίδρύθη πρό 60 έτών περίπου από όλίγους βιοπαλαιστάς Νεχωρίτας, οι όποιοι είχαν φύγει από το χωριό μας και είχαν εγκατασταθ ή εις τας Ήνωμέναις Πολιτείας της Αμερικής, όπου εργαζόμενοι την εποχήν εκείνην υπό δυσμενείς συνθήκας δια να έξοικονομήσουν τα μέσα προς άντιμετώπισιν των βιοτικών αναγκών των, όχι μόνον δεν έπαυσαν να σκέπτονται το χωριό των και να νοσταλγούν τουτο, αλλά ίδρυσαν και τον έν λόγω Σύλλογον προς τον σκοπόν, κυρίως, να δοθηήσουν αυτό με έργα κοινής ώφελείας, όπως και πράγματι γίνεται από της ίδρύσεώς του μέχρι σήμερα. Επέτυχον ακόμη οι πρώτοι ίδρυταί του Συλλόγου τούτου να μεταδώσουν την αγάπην των αυτήν προς το χωριό μας και εις τα παιδιά των και τα έγγόνια των, τα όποια έγενήθησαν και παραμένουν εκεί, όπως επέτυχον τουτο εις τα παιδιά των και οι μετά το έτος 1950 εγκατασταθέντες εις την ανωτέρω Χώραν συγχωριανοί μας οι όποιοι συνεχίζουν, όπως οι παλαιοί, να έκδηλώνουν και δι' έργων την αγάπην των προς το χωριό μας, ως διεπίστωσα πάντα ταύτα με μεγάλην χαράν κατά την γενομένην τόν Ιούνιον 1976 εκεί επίσκεψίν μου, τη προσκλήσει του έν λόγω Συλλόγου. Τό-

τε μου έδόθη ή εύκαιρία να διαπιστώσω και έξ ίδίας άντιλήψεως την πρόδον των εις Ήνωμέναις πολιτείας της Αμερικής και εις Καναδάν συγχωριανών μας, έκ των άλλων χωριών της Ναυπακτίας συμπατριωτών μας και έν γένει Έλλήνων εις έπιστήμας, εις έπιχειρήσεις και εις άλλας εργασίας, ως και την αγάπην των προς την Ελλάδα, την όποιαν αγάπην μεταδίδουν και εις τα τέκνα των, πράγμα το όποιον έχει ίδιαιτέραν σημασίαν, διότι κατ' αυτόν τον τρόπο θα άκμάζη πάντοτε ο Έλληνισμός εις τας ανωτέρω χώρας.

Αλλά και ο Σύλλογός μας πολλές υπηρεσίας προσφέρει εις το χωριό μας και άξιόλογον δράσιν έχει να παρουσιάση από της ίδρύσεώς του μέχρι σήμερα. Και προσέτι επέτυχε—με τας διαφόρους έκδηλώσεις του, ως με τας έκδρομάς, συνεστιάσεις, κλπ.—να επικοινωνούν μεταξύ των οι έν 'Αθηναις και άλλαχού συγχωριανοί μας και να γνωρίζονται οι νεώτεροι με τούς παλαιότερους, ως και να συνδέση το παρελθόν με το παρόν του χωριού μας, ιδίως με την πρωτοβουλίαν, την όποιαν είχατε σεις ως μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του Συλλόγου μας κατά μήνα Αύγουστο '76, να τιμηθούν οι άείμνηστοι Παπαλέξης Κοτίνης, Ιερεύς, Αλέξιος Παπαλέξης, Δάσκαλος, και Βασίλειος Κολατσώνης, Ιατρός. Και ή ώραία αυτή πρωτοβουλία, δια την όποιαν σας συχαίρω, πρέπει να έχη συνέχεια. Πρέπει να τιμηθούν και άλλοι συγχωριανοί μας, όστινες εργάσθησαν δια το καλόν του χωριού μας, όπως οι άείμνηστοι πρωτεργάται της άνεγέρσεως του Ιερού Ναού «Κοιμήσεως της Θεοτόκου», εκείνου που συνετέλεσε πρό 70 περίπου έτών εις την κατασκευήν του δρόμου Σπηλιάς προς Παλαιονέχωρο, ή όποια κατασκευή άποτελεί θαύμα δια την εποχήν εκείνην, Δημήτριος Φούρλας, ο όποιος είναι ο κύριος συντελεστής της κατασκευής του ύδραγωγείου, Άθαν. Αλπογιάννης, ο όποιος άπώλεσε και την ζωήν του δια την κατασκευήν του άμαξιτού δρόμου, Νικόλαος Δ. Παπανικολάου, ο όποιος ήτο ο πρώτος Πρόεδρος του Συλλόγου μας και ο όποιος έδινε πάντοτε το «παρόν» εις έργα κοινής ώφελείας, Κωνστ. Γ. Γιάνναρης, Ιωάννης Μαύρος, Άθανάσιος Μέμμος κλπ., οι όποιοι δια του Συλλόγου τών έν 'Αμερική Νεχωριτών και άτομικώς είχαν πρωτοστατήσει εις κοινωφελή έργα, και άλλοι. Ακόμη πρέπει να τιμηθούν

και οι έκ των συγχωριανών μας, οι όποιοι διέπρεψαν ως στρατιωτικοί κλπ., όπως οι άείμνηστοι Στρατηγοί Κων)νος Πέτσας, Γεώργιος Κώσταλος, Λοχαγός Κων)νος Μάλλιος κλπ., Ιατρός και Δήμαρχος Παλαιού Φαλήρου επί σειράν έτών Ιωάννης Λάππας, κλπ.

Εύχομαι και οι δύο Σύλλογοι (Αθηνών και Αμερικής) να συνεχίσουν την δράσιν των, εργαζόμενοι από κοινού δια το καλό του τόπου μας.

Μετά πατριωτικών χαιρετισμών
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ. ΦΛΩΡΟΣ

*

Αγαπητέ συγχωριανέ μου «ΝΕΧΩΡΙΤΗΣ»,

Για την επανέκδοσιν σου εύχομαι όλόψυχα καλήν εύδωσιν εις το θαύρον έργον, που άνέλαβες, και σ' ας υπόσχομαι πλήρη συμπαράστασιν.

Έχω πεποίθησιν πως και όλοι οι άπανταχού Νεχωρίτες θα συνδράμουν το κατά δύναμιν έκαστος, ώστε να άνταποκριθής πληρέστερα εις τούς σκοπούς σου δια το καλόν του χωριού μας και των χωριανών φυσικά.

Οι πίο πολλοί γέννημα θρέμμα του χωριού μας μεγαλώσαμε με τον ίδιον τρόπο και με τα ίδια μέσα σαν πραγματικά άδελφια.

Στη μάλλινη Σαρμανίτσα μάς κούνησαν οι γονείς μας, με τις ίδιες παιδικές τροφές «ΚΟΤΡΟΤΣΙΟΥ» μάς έθρεψαν και με τα ίδια κλασσικά παμπάλαια παιχνίδια παιζαμε ομαδικά. Αλλά και όταν άργότερα μεγαλώσαμε, με τον ίδιον τρόπο, στίθαμε και έμεις τις πέτρες για να βγάλωμε από αυτές τον έπιδύσιον.

Φτωχό και άγονο είναι το χωριό μας, αλλά έμεις το αγαπάμε, όχι μόνον σαν ίδιαιτερη πατρίδα, αλλά και διότι έχει πολλές χάρες, που έν τας έχουν πολλά άλλα χωριά και άς είναι εύφορώτερα.

Αυτές οι πέτρες (που είναι περισσότερες κι από το χώμα) είναι θαμμένες με αίμα και ποτισμένες με τόνον ιδρώτα, ώστε αυτό το λίγο, που άποδίδουν να είναι νόστιμο, γλυκό και εύδιαστικό.

Έγώ, άδελφέ μου «ΝΕΧΩΡΙΤΗΣ», δεν έφυγα ποτές μου ρόκα (καλαμπόκι) άνυδρη γλυκειά άλλου, όπως στο δικό μας το χωριό, ούτε κεράσια, ούτε μούρες, ούτε σ'υκα ρόγκα πουθενά τόσο γλυκά ή και ροδάκινα, μικρά μέν, αλλά πολύ εύδιαστα.

Οι ντομάτες, δεν μυρίζουν πουθενά, έστω και λίγο ντοματιά. Το καθαρίο το ψωμί, που λαχταρούσα και άς τ'ότρωνα ξερό, δεν το ξανάφαγα άλλου ούτε και το χαμοκούκι το γλυκό και το ζεστό, που δεν το χόρταινα, θυμάμαι, με τυράκι άλμυρό. Άγονο είναι το χωριό μας και ή σοδειά του λιγοστή, όμως αυτό το λίγο που παράγει, είναι νόστιμο πολύ.

Δεν μιλώ για τον καθάρων άέρα, για τα έλασα, τα πλατάνια και τα κρουσταλλένια του νερά, γιατί αυτά τα έχουν όλα σχεδόν τα χωριά.

Το χωριό μας τ' αγαπάω, το ποινάω, το λαχταρώ, γιατί έχει πολλές χάρες, μα δεν μπορώ να τις γευθώ. Σ'ού άποστέλλω ταχυδρομικώς χίλιες πεντακόσιες (1.500) δραχμές. Έξ αυτών, αφού κρατηθ ή έτησία συνδρομή μου, ως και το ήμερολόγιον του 1977, παρακαλώ, όπως δεχθ ήτε τα υπόλοιπα δια την ένίσχυσίν σου και δεν θα άρκεσθω μόνον σε αυτά.

Αθήναι 10-2-1977

Με αγάπη

ΓΙΑΝΝΗΣ Κ. ΛΑΖΟΔΗΜΟΣ

ΙΣΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΟΥ ΕΤΟΥΣ 1976

ΕΣΟΔΑ

	Δρχ.
1. Υπόλοιπο 31-12-1975	4.178
2. Συνδρομές μελών (1975 - 1976)	6.480
3. » » (1976 - 1977)	8.220
4. Εισφορές ήμερολογίων 1976	44.227
5. » » 1977	30.281
6. Εισφορές Όμογενών για έκδοση «Ο ΝΕΧΩΡΙΤΗΣ»	7.381
7. Εισφορές Μελών για έκδοση «Ο ΝΕΧΩΡΙΤΗΣ»	3.500
8. Έσοδα έκδρομής 17-5-1976	190
9. Δωρεές στη μνήμη	4.000
10. Διάφορες εισφορές	1.214
11. Τόκοι καταθέσεων	101
12. Επιχορήγηση από Κρατικά Λαχεία	10.000
Σύνολο έσόδων	119.772

Λογαριασμός Όδοποιίας 62.269

Αθήνα 31-12-1976

Το Διοικητικό Συμβούλιο

ΕΣΟΔΑ

	Δραχ.
1. Βελτίωση και συντήρηση άμαξιτού δρόμου Γέφυρα - Ψηλός Σταυρός	25.200
2. Τσιμεντόστρωση του δρόμου Πλατεία Έκκλησία (προμήθεια υλικών)	15.000
3. Ένίσχυση του Σχολικού Ταμείου	5.000
4. Έκδοση και άποστολή ήμερολογίου	29.912
5. Έκδοση και άποστολή Ένημερωτικού δελτίου ο «Ο ΝΕΧΩΡΙΤΗΣ»	7.353
6. Έκδηλώσεις Συλλόγου (μνημόσυνο κλπ.)	2.550
7. Προμήθεια γραφικής ύλης	1.403
8. Ταχυδρομικά και τηλεγραφικά τέλη	2.611
Σύνολο έσόδων	89.029
Υπόλοιπο 31 -12-76 σε νέα χρήση	30.743
	119.772

ΜΙΑ ΜΑΤΙΑ ΣΤΑ ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ

Το χωριό μας παλινά και τώρα

Υπό του κ. ΧΡΗΣΤΟΥ ΠΑΠΑΝΙΚΟΛΑΟΥ

Το παρελθόν μιας ζωής κοινωνίας πρέπει να είναι γνωστό στα μέλη της. Η αναδρομή μας σ' αυτό είναι υποχρέωση. Αυτό μας συνδέει με το παρόν, μας κρατά δεμένους με το φρόνημα, τας άρετας και θυσίας εκείνων που δούλεψαν με το μυαλό και τα χέρια για το χωριό. Κι είναι πολλοί κι είναι όλοι όσοι προήλθαν απ' αυτό, έζησαν σ' αυτό ή ξενιτεύθηκαν για τον έαυτό τους, την οικογένειά τους, μα και γι' αυτό.

Προσέφεραν, κι έθεσαν δάσεις να πάρη τη σημερινή του μορφή, σε πρόοδο κι ανέσεις ζωής, που πολλοί δεν αξιώθηκαν να γευτούν.

Η αναδρομή μας στα παλιά είναι γνωστή και γνωστή σε λίγους, αξίζει για τους νεώτερους, ή προσφυγή μας σ' αυτά. Και νά: Το Νεχωρίον, οικισμός, είναι μεταπελευθερωτικά, χωρίς αυτοδιοίκηση. Κι όμως ξεσηκώνεται, θέλει να ζήσει. Συνδέει το χωριό μας με το Παλιονέχωρο. Δεμένοι με τριχές πελεκάνε τα δράκια στη σπηλιά. Κάνουν δρόμο. Οι Παλιονεχωρίσιοι μπορούν τώρα να βλέπουν το χωριό κι οι χωριανοί να πηγαίνουν στα χωράφια τους. Μεγαλώνουν την εκκλησιά τους, χτίζουν νέιντε έξωκκλησία, το καμπαναριό, την περίφραξη του νεκροταφείου. Αποσυντομούν το Κρι (Δάσος πάνω απ' το χωριό) και το Δενδρόλογγο, που προστατεύει το χωριό και τα κτήματα από ρεματιές. Μα ποιός σήμερα αναγνωρίζει τούτο; Υπάρχουν νεμνητά τούτο για μια γίδα. Κι αυτά έγιναν από ανθρώπους, που ζούν μ' ό,τι τους παρέχει η γη τους, ο μόλθος των. Κι είναι ευτυχισμένοι με τα πανηγύρια τους, τα γλέντια τους σε οικογενειακά τους τραπέζια. Τα έγκληματα, οι δρώμιες, οι δεινέτες σπανίζουν. Επιστρέφουν οι ξενιτεμένοι ήμεροι, πολιτισμένοι. Εμπλουτίζουν την Εκκλησία τους με έπιτάφιο, έξαπτερυγα, μανάλια, Άρτοφόρι, δισκοπότρη, καμπάνες, όλα Ρωσικής προελεύσεως.

Κι' αυτά μέχρι το 1928.

Απ' έδω ως το 1940 καινούργια πνοή σε έργα. Εκπληρούται διειρο παλιό, ή ζευξη του Φιδαρη διά γεφύρας δατής δόδου. Αποκτά 'Υδραγωγείο. Μνημείο πεσόντων. Διδασκόν. Κτιζονται καινούργια σπίτια. Κι ο πληθυσμός του, παρατόν ξενιτεμό, φθάνει σε 150 οικογένειες με μέλη κι όχι μονάδες. Σ' αυτά τα χρόνια γίνεται το ξεκίνημα άμαξιτού δρόμου προς Ευρυτανία. Με ένισχύσεις ξενιτεμένων, του Κράτους και προσωπική εργασία μέχρι του 1940. Ο πόλεμος, ή Κατοχή κι ο συμφορητισμός ανακόπτουν την συνέχιση. Έποχή αγώνα για επιδιώση, απελευθέρωση. Και μετά απ' αυτή όμαδική ή μετανάστευση στην Άμερική. Συντέλεσε στην ευημερία όλων όσων τράβηξαν γι' αυτή. Στάθηκαν οι τρανοί συνδρομηταί, διά του Συλλόγου των, διά τόν δρόμον εκ Δομνήσης - Καλαθίικα. Δίπλα τους έπιλέκτοι Νεχωρίτες για πιστώσεις και ο Σύλλογος Νεχωριτών Άθηνας, από το 1952 ως σήμερα, για συντήρηση και δελτίωση. Το 1956-57 γεφυρώνεται ο Φιδαρης και το Νεχωρί συνδέεται με την Ναύπακτο - Θέρμο. Βγαίνει απ' τη Χερσόνησο φίλων του. Κοντά στους άνωτέρω, σημαντικός παράγοντας ο άνωνημος ντόπιος Νεχωρίτης, επί χρόνια ακούραστος, ένθουσιώδης σε προσωπική εργασία με ψωμοτύρι κι

έληές. Σημαντική, συγκινητική ή προσφορά του ως τώρα, χειμώνας, καλοκαίρι, άνδρες, γυναίκες, γέροι και παιδιά. Πόσα απ' αυτά σήμερα άποκατεστημένα, έπιστήμονες, έπιχειρηματία δεν θα θυμούνται τόν άγωνά τους. Κι αυτό συνεχίζεται. Γιατί εύσκολο να γίνει ένα έργο, δυσκολώτερο όμως να συντηρηθεί. Δεν ύστερήσαν και σε άλλα έργα. Το χωριό άποκτά Κοινοτικό Γραφείο, Κοινοτική Βιβλιοθήκη, Σφαγεία, έπιστρώνει την Πλατεία του, άγωνίζε-ται σε άνεύρεση νερού, σε έμπλουτισμό του 'Υδραγωγείου.

Οι νέοι μας, λίγοι αλλά άκρίται και θεματοφύλακες, άς μήν τούς καταλάβη ή άπογοήτευση κι ή άδιαφορία. Άς συνεχίσουν σε άξιοποίηση του δρόμου, του έξλεκτρισμού, για καλό έμπόριο, σε κοινοτική δράση, σε άλληλοεξυπηρέτηση, σε έξυπνέ-τηση έπισκεπτών μας και δική των προκοπή. Άς σταθούν άδελφωμένοι με σύμπνοια κοντά στους Κοινοτικούς των άρχοντας, στόν Παπά και δάσκαλό τους. Δεν άνεφερα πρόσ-πα άγωνιστών, εύεργετών, δωρητών, ίσως σ' άλλο φύλλο του «Νεχωρίτη». Τούτο χάριν της Ιστορίας και εις άπότιση φόρου τιμής. Επί 45 χρόνια τούς έννοιωσα και τούς έξεπρω-σώπησα για το καλό του χωριού.

Φεβρουάριος 1977

Το Νεχωρί της ιστορίας και του μύθου

● Συνέχεια από την 2α σελίδα.

λογούν μετακινήσεις πληθυσμών στόν τόπο μας.

Δεν ξέρω αν κι ή παράδοση του Άλη - Μουστά πρέπει να τοποθετηθεί στην ίδιαν έποχή. Άκούστε την:

«Πέρναγε μια δολά ένας πασιάς, ο Άλη - Μουστάς, και ρήμαζε τόν τόπο μας. Και για να γλυτώσουν οι χωριανοί έστησαν ταμπούρια στο δουνό άποπέρα, που δεν τό πάταγε ο τούρκος καλοπίχερα (εύκολα). Ο άφαντισμένος (περήφανος) ο πασιάς θέλησε να τό πατήσει. Βαρεί τ' άλογό του κι ίσια άπάνου στο δρόχο. Την έπαθε όμως. Και χάθηκε ούλο με τ' άσκέρι του. Τίποτε δεν άνέμεικε ούδε για μαρτυρία. Μονάχα τα καρφοπέταλα απ' τ' άλογα αύτεϊνα ήύανε. Κι άφοντότε λένε το δουνό Καρφοπεταλιά. Κι εκεί πόπεσε ο πασιάς τό είπαν: Στ' Άλη-Μουστά» (Σημ.: Στο τοπικό Ιδίωμα: Στά Λημπστά).

Οι φυγάτοι του Πανιονέχωρου κατασταλάζουν τελικά σ' άνάμερο κι άπόκρυφο κι άσφαλισμένο τόπο, τό Κλινόδο (άπό δω και τ' όνομα Κλινόδότης), ένα πυκνοδασωμένο σύραχο, άνάμεσα στα ρέματα Κλινόδιτη και Καλαμίτη. Πολύσιμα κι ο Καρφοπεταλιάς, καταφύγι σε κάθε κακή καταδρομή.

Έκει χτίσανε τό νέο χωριό, τό Νεχωρί, με πολιούχον άγιο, όχι πιά

Διωγμένοι από τη μίζερη ζωή, κυνηγημένοι από τη φτώχεια, πήραμε μιάν αύγή τα μάτια μας θολά από τό κλάμα, να πάμε άλλο, στην ξενιτειά, την τύχη μας να δρούμε.

Στην άγκαλιά μας εφίξαμε δικούς κι άγαπημένους, φιλήσαμε χέρια γονικά, πήραμε την εύχή τους φυλαχτό, άφήκαμε σ' αυτάς την προσμονή για σύντροφο και δγήκαμε στο δρόμο.

Νά πάμε που; Όπου μας δγάλει ή στράτα! Όπου μπορέσουμε ψωμί για να χορτάσουμε κι έμεις, κι αυτοί που μέιναν πίσω.

Και σκορπιστήκαμε σ, όλης τής γής τα πλάτη.

Και δρέξαμε τούς δρόμους μας με 'δρωτα' και τό προσκέφαλο με δάκρυα τό δρέξαμε.

Πόσες φορές δεν είπαμε: «Ανάθεμα στην ώρα, που κινήσαμε!».

Μα πάλι 'πομονέσαμε. Πάλι κουράγιο κάναμε.

Και σφίξαμε τα δόντια μας. Και σφίξαμε τα δόντια μας και την καρδιά μας.

Κι έδωκε κάποτε ο Θεός κι οι κόποι μας δλογήθηκαν.

Και πρόκοψε ο καθένας μας στην ξενιτειά.

Δικά μας σπίτια άνοίξαμε.

Κάναμε φαμελιές δικές μας.

Πήραμε θέσεις ζηλευτές. Πρόκοψαν οι δουλειές μας. Και πλούτια άποκτήσαμε! Πλούτια που δεν τα όνειρευτήκαμε!

Μα ο καημός δεν έπαψε να μας πληγώνει την καρδιά.

Γιατί, σά φύγαμε απ' τόν τό-

την Άγια - Παρασκευή, αλλά την Παναγιά, γιατί προϋπήρχε ναύδριο της Παναγίας είτε, κατ' άλλους, άλλαξαν τόν άγιο να προκώψει τό χωριό.

Τούς πρώτους οικιστές θ' άπασχόλησε τό νερό. Ο λόγος ο παλιός λέει: «Έδω που 'ναι τώρα τό Νεχωρί τό 'λέγαν Κλινόδο. Ένα σύραχο ήτανε με πουρνάριας κι άρκοιόδοτα. Κι έρχονταν οι χωριανοί και ξεχειμώνιζαν με τα πράματά τους. Ήτανε καλό τό μέρος κι ήθελαν να κάμουνε χωριό. Έλα ντέ όμως που δεν έπαρχε νερό; Τό 'δρανε και τό νερό και να ιδείς πώς: εκεί που δόσκαγε ο Κατσιούνης τα γίδια του είδε τό τραγί του με δρεμένα τα γένια. Τό είδε μια μέρα, τό είδε δυό, πονοιόστηκε (υποπτεύτηκε). —Τί λύκο, είπε, έδω δεν ύπάρχει πουθενά νερό, που τό 'δρε; Καιροφύλαξε κι είδε τό τραγί να δγαίνει από μια δατουλιά. Παράμειρε τα δάτα κι ήύρε μια μισοτσίαρα (πηγή με λιγοστό νερό). Τό είπε στους άλλους: τό και τό, ότοπου (στο τάδε μέρος) ήύρα νερό. Έκοψαν τα δάτα, έσκαψαν κι έφκισαν τη θρύση του Κατσιούνη. Ήρθανε τότενες κι έχτισαν χωριό. Πότε όμως; Θά σε γελάσω. Άκουστά τα 'χω κι έγώ απ' τούς γερόντους».

(Συνεχίζεται)

Ξενιτεμένε Νεχωρίτη,

Όπου κι αν θρίσκεσαι, μήν ξεχνάς τό Χωριό μας.

Βοήθησέ το όσο μπορείς κι όταν μπορείς, για να τό βρείς καλύτερο σόν Ξαναπας.

ΕΥΛΟΓΗΜΕΝΕΣ ΘΥΜΗΣΕΣ

πο μας, δέ ρίξαμε μαύρο λιθάρι πίσω μας, μα την καρδιά αφήσαμε.

Γι' αυτό, γιορτή, καθημερινή, σε ύπνο και σε ζύπνιο, ή θύμηση εκεί γλυκά μας ξαναφέρνει.

Κι όλο εκεί δρισκόμαστε κι όλο εκεί γυρνάμε, σε περασμένα χρόνια.

Είμαστε, λέει, μικροί στο πατριό, τό φτωχικό μας σπίτι.

Κεί δώ, στο παραγώνι είμαστε.

Στη μια άγκωνή ή Βάβα μας, που πλέει τό τσουράπι.

Στην άλλη ο παπούλης, που χανιίζει τόν καπνό και μολογάει για τα παλιά.

Μας άφηγείται για ληστές, για παγανά, για λάμιες, για ξωτικά π' άντάμωσε, σά νυχτοπερπατούσε.

Κι έμεις τ' άδέρφια όλόγυρα, μ' όλάνοιχτο τό στόμα, άκούμε και θαυμάζουμε.

Κι ώρες άποκρεμιόμαστε στα χείλη του παππούλη, τό παραμύθι άκούγοντας.

Κι ή μάνα μας παρέκει γνέθει στη ρόκα τό μαλλί.

Θέλει να έτοιμάσει για τα κορίτσια τα προικιά, γιατί 'χέρ' χέρ' άζαίνουμε και θέλει ή κάθε μια τό γίκο της».

Τα χέρια στρίβουν τό μαλλί, μα ο νους της συντροφείει στην ξενιτειά τόν άντρα της. Στην ξενιτειά που περπατεί, να βγάλει προίκες και ψωμί, γιατί 'είν' ο τόπος μας φτωχός κι ή μοίρα μας τα ξένα...

Άλλοτε πάλι ή θύμηση τσοπάνηδες μας θέλει.

Τσοπάνηδες στο Δίρεμα με την παλιοπαρέα. Και γύρω απ' τη φωτιά μας, στρίβουμε τό τσιγάρο μας και για τις τσομπες λέμε.

Μην πάει ο νους σας στο κακό! Άθώα άμαρτήματα!

Άπό ξερά καρύφαλλα είναι τό τσιγαράκι μας.

Κι απ' τα κορίτσια, που παρέρπα παίζανε τις νύφες, διαλέμε, ποιά θα πάρουμε, σά γίνουμε της παντρειάς.

Και λέμε: «Πότε θα γίνουμε τρανοί, ταξίδι για να πάμε, να ρθούμε πίσω άγνώριστοι!

Με τ' άσπρα τα κολλάρα μας, με τις χρυσές καδένες, με δαχτυλίδι μάλαμα και τούς κοντυλοφόρους, άραδιαστούς στην τσέπη μας.

Κι αν πείς και για καζάντι; Γι-ομάτη ή πορτοφόλα τάλλαρα!...

Κι αν τύχει πάλι ο γυρισμός, αυτός της φαντασίας, και πέσει τα Λαμπρόημερα ή σε παγγύρι πέσει, έ τότε...!

Τότε στο χοροστάσι τρεις δί-πλες γίνεται ο χορός!

Μπροστά οι άντρες πιάνονται, πίσω οι παντρεμένες και παραπί-σω οι λεύτερες.

Μα απ' όλους πρώτος ο παπάς θα σύρει τό χορό μας, κι όλοι οι άλλοι από κοντά, καθείς με την ά-ράδα.

Κι αντίλαλουν της ξενιτειάς τα θλιβερά τραγούδια:

«Ξένε μ', που 'σαι στην ξενιτειά, κάνε νισάφι κι έλα πιά!».

Τη μια οι άντρες τραγουδούν κι ύστερα τό διπλώνουν σεμνά, γλυκά οι γυναίκες.

Κι όλοι οι άλλοι χωριανοί, άρά-δα στα πεζούλια, κάνουνε χάξι τό χορό.

Κι οι θύμησης δεν έχουν τελιω-μό.

Μα ποιά απ' όλες να σκεφτείς; Ποιά να πρωτοδιαλέξεις;

Τους γάμους, τα γιορτάσια, τα ξεφλουδήσια, των νυχτεριών τις συντροφίες;

Τό φάρεμα στο Φίδυρι, για τό

ΤΟ ΤΑΜΑ

● Συνέχεια από την 3η σελίδα

Καλοκαίρι στο χωριό, κι' αυτή την Κυριακή ή Εκκλησία του χωριού είναι γεμάτη κόσμο. Οι πρωτευουσιάνοι δρήςαν την εύκαιρία να έκκλησιαστούν, γιατί στις μεγάλες πόλεις δεν άκούγονται οι καμπάνες τό πρωί της Κυριακής. Κάποια στιγμή μπήκε στην Εκκλησία ένας ώριμος άντρας μη γνώριμος στους παρισταμένους. Ήταν καλντυμένος και φαινόταν πως κρατιόταν καλά. Όσοι τόν είδαν, να παίρνει, δεν μπόρεσαν να τόν γνωρίσουν. Οά 'ναι ξένος, σκέφτηκαν μερικοί. Ναι, αλλά ξένος και μόνος στο χωριό είναι λίγο τραβηγμένο. Μπορεί να είναι ξένος, αλλά σε κάποιον θα φιλοξενείται και μ' αυτόν θα 'πρεπε κανονικά να 'ρθει στην Εκκλησία. Χωριανός πάλι δεν έμοιαζε ή τουλάχιστον δεν τόν θυμόταν κανένας. Άπό μια πρόχειρη συνενόηση που έγινε στα γειτονικά σασίδια δέ δγίκε τίποτα. Την άπορία, ποιός μπορεί να είναι ο άγνωστος έκκλησιαζόμενος, διαδέχθηκε έκπληξη, όταν τόν είδαν να προχωρεί με κάποια άμνηχανία προς τα μπρος της Εκκλησίας, κρατώντας στο χέρι του μια μπουκάλα μικρή χωρίς να διακρίνεται καλά τό τί περιέχει. Ή περιέργεια όλων κορυφώθηκε, όταν έφτασε μπροστά στην εικόνα της Παναγίας δίπλα στην Όρραία Πύλη και τότε ήταν που όλοι κοίταζαν πιά με άνυπομονησία, όταν άκούμ-πησε τη μπουκάλα στο μανάκι και κατέβασε λίγο τό καντήλι που έ-καιγε μπρος στην εικόνα της Παναγίας. Άπ' τη μπουκάλα, που πρίν την είχε ξεδουλώσει, έβγαλε στο καντήλι λάδι. Τούτο ήταν τό περιε-χόμενο της μπουκάλας. Κατόπιν ά-φισε τη μπουκάλα με τό υπόλοιπο λάδι δίπλα στην εικόνα, προσκύνη-σε και άσπάστηκε την εικόνα και γύρισε λίγο πίσω και στάθηκε όρ-θιος.

Άπό τότε που μπήκε στην Εκ-κλησία και μέχρι αυτή τη στιγμή δρισκόταν σε ύπερένταση, αλλά άποφασισμένος να φέρε σε πέρας τό έργο του, να ξεπληρώσει τό τά-μα. Είχε την αίσθηση ότι πολλές δεκάδες μάτια ήταν στραμμένα πά-νω του και τόν έρευνοούσαν. Όμως αυτός ήξερε, ότι έπρεπε να φτάσει στόν προορισμό του, να τελειώσει. Μόλις τελείωσε, έννοιωσε μια βαθιά, γλυκειά ανακούφιση, σά λύτρωση. Έκει που στεκόταν κοίταξε γύρω του να δει την Εκκλησία ίσως και τούς ανθρώπους. Τώρα πιά μπορού-σε, μόλις θα τελείωνε ή λειτουργία, να δρεί όλους αυτούς τούς άγνω-στους μέχρις εκείνη τη στιγμή και να τούς πει ποιός ήταν, ποιανού ήταν γιός. Σίγουρα τόν Πατέρα του και τη Μάνα του θα τούς θυμόν-ταν πολλοί. Έτσι θα έννοιωθε κι' αυτός ότι άποτελεί ένα μέλος απ' όλους αυτούς τούς χωριανούς και αυτοί θα τόν θεωρούσαν συγχωριανό τους.

Π. ΒΡΑΧΙΝΟΣ

καρτέρι του λαγού;

Θύμησης όμορφες, γλυκές!

Μα κι οι πικρές άκόμα έχουνε: τη γλυκάδα τους. Γιατί και τα φαρ-μάκια, σά δεν τα πίνεις μοναχός στα έρημα τα ξένα, κομμάτι είναι γλυκόπιστα.

Και ζούμε με τις θύμησης.

Αυτές γλυκαίνουν τόν καημό, του γυρισμού τόν πόθο μας θεριεύουν. Του γυρισμού επού όλο έρχεται κι όλο άργει να φτάσει».

Μα όσο να 'ρθει ο γυρισμός, θα ζούμε με τις θύμησης.

Γι' αυτό άς είν' εύλογημένες.

π. μ.